

## 35<sup>ο</sup> ΚΡΙΤΗΡΙΟ ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗΣ

### [ΕΙΚΟΝΙΚΟΣ ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΣ]

Α. Επιφανειακά το μειωμένο αναγνωστικό ενδιαφέρον των Ελλήνων οφείλεται στις καλές κλιματολογικές συνθήκες που τους ωθούν στην απόλαυση της φύσης και όχι στην ανάγνωση. Ουσιαστικά όμως η μειωμένη αναγνωσιμότητα προκλήθηκε : α) από την απουσία θρησκευτικής μεταρρύθμισης, που καταπολέμησε τον αναλφαβητισμό, ώστε να μελετάται η Βίβλος, β) την περορισμένη διάδοση του διαφωτισμού, γ) την καθυστερημένη καταπολέμηση του αναλφαβητισμού και δ) τη μιντιακή επανάσταση του 20<sup>ου</sup> αιώνα ( κυρίως την τηλεοπτική τις τρεις τελευταίες δεκαετίες του). ( 60-68 λέξεις)

B1. Η κυρίαρχη εικόνα της τηλεοπτικής επικοινωνίας είναι η φυγή απ' την πραγματικότητα, γιατί η τηλεόραση : α) κατασκευάζει ένα τελείως εξωπραγματικό μοντέλο της πραγματικότητας, προβάλλοντας καταστάσεις που δεν ισχύουν στην καθημερινότητα, β) δείχνει αληθοφανή γεγονότα, πρόσωπα και αληθοφανείς σχέσεις, γ) στοχεύει στα συναισθήματα των θεατών, με τη φαντασία να υποκαθιστά την πραγματικότητα, δ) φορτίζοντας συγκινησιακά τις εικόνες, προβάλλοντας την παντοδυναμία του κοινωνικού συστήματος και το πώς θα έπρεπε να είναι οι ανθρώπινες σχέσεις.

B2. Πρόθεση του συγγραφέα είναι να εξηγήσει. Την εξήγηση την επιτυγχάνει : α) με τη δομή της παραγράφου όπου : i) στη θεματική περίοδο παρουσιάζει το φαινόμενο : η μεταφορά του κοινωνικού σε εικονικό και ii) στις λεπτομέρειες – σχόλια, όπου παρατίθεται η εξήγηση του πώς επιτυγχάνεται η μεταφορά του κοινωνικού σε εικονικό, β) με τη γλώσσα : i) χρήση κοινών ουσιαστικών ( συνήθως αφηρημένων) : μεταφορά, φόρτιση, καταστάσεις... ii) ρήματα ( συνήθως ενεστώτα) δράσης και σκέψης : υλοποιείται, προβάλλονται, εμφανίζεται, παρουσιάζονται, επιδιώκει, παρέχει, συμμετέχει... iii) συνδετικές / διαρθρωτικές λέξεις : πρώτα πρώτα/ ακόμη/ επιπλέον/ τέλος.

B3 α) i) Ακόμη, Άλλωστε, αυτή η μεταφορά ii) Πρώτα πρώτα/ Ακόμη/ Επιπλέον/ Τέλος. β) i) μεταφορά, ii) ειρωνεία, iii) επιστημονικός όρος, iv) μεταφορά, v) μεταφορά και ειρωνεία.

Γ. Το ποίημα δείχνει την αλλοτρίωση του σύγχρονου ανθρώπου λόγω των σημερινών ηλεκτρονικών μέσων επικοινωνίας ( τηλεόραση, κινητό, υπολογιστής). Ο σύγχρονος άνθρωπος εξαρτάται απόλυτα απ' τα παραπάνω τεχνολογικά μέσα ( οι μπαταρίες πια έγιναν τόσο απαραίτητες, όσο ποτέ δεν υπήρξαν τα οράματα),

έχει χάσει την επαφή με την τέχνη ( η ποίηση είναι εξαιρετικά επώδυνη) που την αντικαθιστά με το ηλεκτρονικό ταχυδρομείο, και έχει απωλέσει την επαφή με τη συνείδησή του ( ξεχνάω συνεχώς το password της συνείδησής μου) και έχει ανάγκη από την αναγγελία καταστροφών , για να αισθάνεται ζωντανός. Τελικό αποτέλεσμα πέρα από την αλλοτρίωση είναι ο εξανδραποδισμός και η απώλεια της ευτυχίας. Κι αυτό γιατί ο σημερινός άνθρωπος λόγω των παραπάνω τεχνολογικών μέσων επικοινωνίας έχει απομακρυνθεί απ' την πραγματικότητα, ζει σ' έναν εικονικό κόσμο, έχει αντικαταστήσει τα στοιχεία της πραγματικότητας που πρόσφεραν άλλοτε θαλπωρή και χαρά ( σπίτι, ζωάκια, φίλους, σεξ) με εικονικά ομοιώματά τους. (147 λέξεις).

Δ. Θέμα : Αναμφίβολα το έργο του δασκάλου είναι σήμερα δυσκολότερο από κάθε άλλη εποχή. Συνομιλώντας μ' ένα φίλο σου, εξετάζεις κατά πόσο αυτή η δυσκολία οφείλεται και στην εισβολή της τηλεόρασης στη ζωή μας.

### Πρόλογος

Αγαπητέ Χ.

Έχεις διαπιστώσει ότι κύρια επιδίωξη κάθε ανθρώπου είναι η ανάπτυξη της παιδείας του, δηλαδή η καλλιέργεια των πνευματικών, ψυχικών και ηθικών γνωρισμάτων του, ώστε να γίνει ολοκληρωμένη προσωπικότητα. Ένας από τους βασικότερους φορείς παιδείας είναι η εκπαίδευση, που παρέχεται με τη συστηματική μετάδοση γνώσεων και εμπειριών από τους μεγαλύτερους στους μικρότερους. Ο κυριότερος συντελεστής της εκπαίδευσης είναι ο δάσκαλος, που έχει ως έργο του : την πνευματική, ψυχική, ηθική και σωματική καλλιέργεια των νέων, την ανακάλυψη και ανάπτυξη των κλίσεων και ροπών τους, την πολιτικοποίηση και κοινωνικοποίηση τους, καθώς και την προβολή προτύπων και αξιών. Βέβαια διαχρονικά το έργο του δασκάλου ήταν δύσκολο, γιατί πάντοτε έχει ν' αντιμετωπίσει ταυτόχρονα πολλούς και διαφορετικούς χαρακτήρες και συγχρόνως την αμφισβήτηση, την ισχυρογνωμοσύνη, την αντιδραστικότητα και το ευμετάβολο των νέων. Στην εποχή μας, όμως, έχουν προστεθεί κι άλλοι παράγοντες που δυσκολεύουν το έργο του, όπως είναι : η διάλυση της οικογένειας, με τα ψυχολογικά προβλήματα που δημιουργεί στους νέους, το τεχνοκρατικό πνεύμα, που δίνει έμφαση μόνο στις θετικές επιστήμες και την τεχνολογία,

παραμερίζοντας την ανθρωπιστική καλλιέργεια, η έξαρση των φαινομένων κοινωνικής παθογένειας και η κατολίσθηση των ηθικών αξιών. Αλλά ένας απ' τους

βασικότερους παράγοντες που δυσκολεύει σήμερα το έργο του δασκάλου είναι η τηλεόραση. Και αυτό το επιτυγχάνει με τους ακόλουθους τρόπους.

### Κυρίως μέρος

#### Ζ. Πώς η τηλεόραση δυσκολεύει το έργο του δασκάλου :

α) Η παρακολούθηση των τηλεοπτικών προγραμμάτων προκαλεί σπατάλη χρόνου. Έτσι ο μαθητής δεν διαβάζει καλά το μάθημα της ημέρας· όταν, λοιπόν, ο δάσκαλος τον εξετάζει, επειδή ακριβώς δεν έχει διαβάσει καλά, δεν απαντά σύντομα και σωστά, μ' αποτέλεσμα να «τρώει» πολύτιμο χρόνο από την ώρα του μαθήματος. Επίσης ο μαθητής, εφόσον δαπανά το χρόνο του, δεν κάνει τις απαραίτητες επαναλήψεις, με αποτέλεσμα ο δάσκαλος να αναγκάζεται να επαναφέρει στη μνήμη του μαθητή γνώσεις που έπρεπε να τις έχει κτήμα του, ξοδεύοντας και πάλι πολύτιμο χρόνο. Τέλος ο μαθητής δεν προλαβαίνει να «ρίξει μια ματιά» στο επόμενο μάθημα, μ' αποτέλεσμα να γίνεται δύσκολη η κατανόησή του.

β) Η κυριαρχία της εικόνας, που υπάρχει στην τηλεόραση, προκαλεί λεξιπενία και περιορισμό της φαντασίας. Έτσι η λεξιπενία οδηγεί στην περιγραφική και όχι τη λακωνική διατύπωση των μαθητών κατά την ώρα του μαθήματος· κάτι που προκαλεί πάλι απώλεια χρόνου. Ακόμη εξαιτίας της ο

μαθητής αγνοεί τη σημασία στοιχειωδών όρων· κάτι που δυσχεραίνει την κατανόηση του μαθήματος και αναγκάζει το δάσκαλο να εξηγεί έννοιες που έπρεπε ο μαθητής να γνώριζε, ξοδεύοντας έτσι πολύτιμο και πάλι χρόνο. Τέλος ο περιορισμός της φαντασίας δυσχεραίνει την παρακολούθηση μαθημάτων που απαιτούν αναπτυγμένη φαντασία, καθώς και την κατανόησή τους.

γ) Η παρακολούθηση τηλεοπτικών προγραμμάτων οδηγεί στην παθητικοποίηση, κάτι που δυσκολεύει το δάσκαλο στην προσπάθειά του να ενεργοποιήσει το μαθητή, για ν' αναπτύξει τις ικανότητες του.

δ) Η προβολή της βίας, μέσα από ταινίες αλλά και από ειδησεογραφικά δελτία, προκαλεί εξοικείωση με τη βία και την ανηθικότητα· οι μαθητές εκλαμβάνουν την ανηθικότητα ως κάτι το συνηθισμένο και φυσικό στην καθημερινή ζωή, αφού προβάλλεται τόσο συχνά, κι έτσι ο δάσκαλος δυσκολεύεται ως προς την ηθική διαπαιδαγώγηση των μαθητών.

ε) Η προβολή του καταναλωτισμού, μέσα από ταινίες, σήριαλ και διαφημίσεις, δημιουργεί την καταναλωτική νοοτροπία της εποχής μας ,που οδηγεί στον υλισμό, τη θεοποίηση των υλικών αγαθών και την υποβάθμιση των πνευματικών, μ' αποτέλεσμα τη δυσχέρεια του δασκάλου να προβάλλει τα πνευματικά, ψυχικά και ηθικά αγαθά στους νέους.

στ) Η υποκουλτούρα, που συχνά παρουσιάζεται στην τηλεόραση, εξοικειώνει τους νέους με τον αισθητικό εκχυδαϊσμό και έτσι γίνεται δύσκολη η παρακολούθηση εκ μέρους τους μαθημάτων που αφορούν την τέχνη, ώστε να συντελεσθεί η αισθητική τους καλλιέργεια.

ζ) Η προπαγάνδα, που συχνά ασκείται απ' την τηλεόραση, αποπροσανατολίζει τους νέους, περιορίζει την κριτική τους ικανότητα και έτσι επηρεάζεται ο προβληματισμός τους.

η) Συχνά οι μαθητές προτιμούν να παρακολουθήσουν μια αγαπημένη τους εκπομπή στην τηλεόραση ,παρά να συναναστραφούν μ' ένα φίλο τους. Έτσι, όμως, οδηγούνται στην απομόνωση και αναπτύσσουν αντικοινωνική συμπεριφορά, κατάσταση που δεν ευνοεί την προσπάθεια του δασκάλου για κοινωνικοποίηση των νέων.

θ) Πολλές φορές η πραγματικότητα παρουσιάζεται από την τηλεόραση διαστρεβλωμένη, ωραιοποιημένη, αποσπασματική, με ιδιαίτερα, όμως, πειστικό τρόπο, ώστε ο μαθητής να πιστεύει ότι είναι έτσι, όπως προβάλλεται απ' τη μικρή οθόνη, και όχι όπως είναι αληθινά. Έτσι καθίσταται δυσχερής η ομαλή κοινωνικοποίηση του.

ι) Η συνεχής μετάδοση πληροφοριών και η γρήγορη εναλλαγή των εικόνων εμποδίζουν την κριτική ανάπτυξη, μ' αποτέλεσμα να δυσκολεύει το έργο του δασκάλου στα μαθήματα που απαιτείται αναπτυγμένη κρίση.

### Επίλογος

Όπως διαπιστώνεις, λοιπόν, φίλε μου, η τηλεόραση δυσκολεύει το έργο του δασκάλου. Γι' αυτό χρειάζεται να εφιστά την προσοχή των μαθητών σχετικά μ' αυτούς και να καταβάλλει προσπάθεια για την υπέρβασή τους, προκειμένου να εκπληρώνει με επιτυχία την αποστολή του.